

Handlingsplan för trygghet och säkerhet i Tyresö kommun

2016-2018

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1	Grunder	3
2	Mål och inriktning för trygghet och säkerhetsarbetet.....	5
3	Ansvar och omfattning	5
4	Grundprinciper	6
5	Säkerhetsorganisation och samverkan	7
6	Hantering av extraordinär eller allvarlig händelse	8
7	Information.....	12
8	Prioriterade uppgifter 2016 – 2019	12
9	Uppföljning	14

Antagen av kommunfullmäktige xxxxxxxx

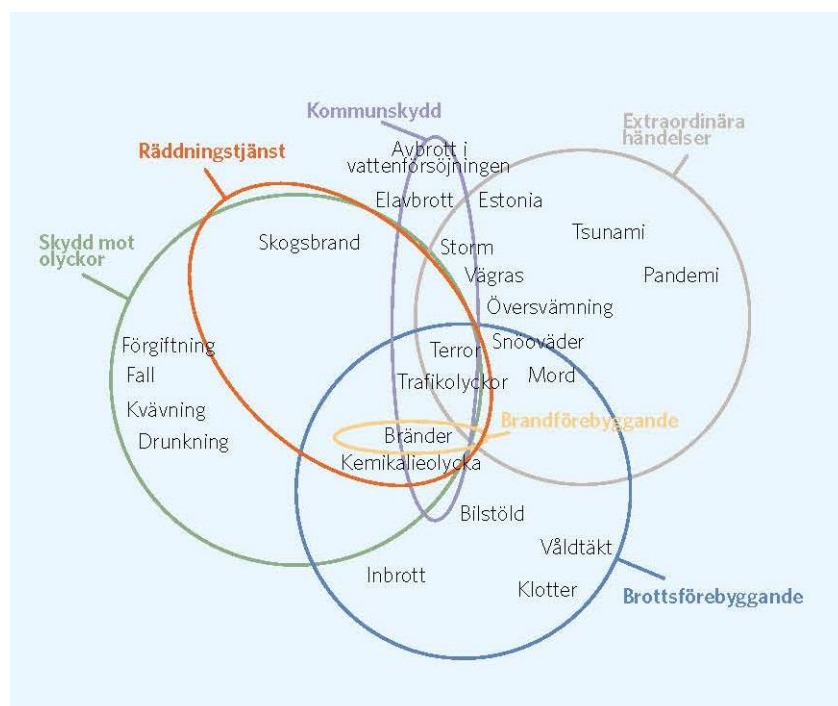
1 Grunder

En trygg och säker kommun är en viktig del av kommunens kvalitet. Tyresö kommuns säkerhetsarbete har som syfte att skapa trygghet och säkerhet för kommunens medborgare, för medarbetare och de som vistas i kommunen samt för vår miljö och vår egendom. I säkerhetsarbetet ingår arbetet med bland annat försäkringar, internt skydd, personsäkerhet, skadegörelse samt lagstadgade krav om planering för att förebygga brand och andra typer av olyckor samt extraordinära händelser.

Olyckor och skador innebär kostnader för kommunen både direkt i form av åtgärder för att hantera händelsen och indirekt i form av stillestånd i verksamheten. Förutom ekonomisk skada kan förtroendekapital gå förlorat om kommunen inte tagit sitt säkerhetsansvar.

Enligt Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH (SFS 2006:544) ska kommunen, med beaktande av risk- och sårbarhetsanalys, för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de skall hantera extraordinära händelser.

Trygghet och säkerhet är ett paraplybegrepp för kommunens samlade arbete med skydd mot oönskade händelser, det vill säga mot kriser, olyckor och brott som drabbar människor, egendom, miljö eller samhällsfunktion. Arbetet sträcker sig längs hela skalan från frekventa händelser som påverkar ett fåtal människor till ovanliga händelser som drabbar hela eller delar av samhället.

För att få ett samlat grepp om arbetet inom Tyresö kommuns trygghet och säkerhetsarbete i kommunens förvaltningar och bolag, anges inriktning och grundprinciper för detta i Handlingsplan för trygghet och säkerhet 2016-2019.

Denna handlingsplan, som är ett övergripande styrdokument, konkretiseras genom rutiner och/eller riktlinjer som anger vad som gäller för Tyresö kommun inom områdena

- krisberedskap
- skydd mot olyckor
- vattensäkerhet
- trafiksäkerhet
- fysisk säkerhet
- personsäkerhet
- säkerhetsskydd
- riskhantering med internkontroll
- klotter och skadegörelse samt
- brandskyddsarbete

För det brottsförebyggande arbetet finns policy antagen av kommunfullmäktige 2015-09-10. Här anges grundprinciper och inriktning för Tyresö kommuns brottsförebyggande arbete 2015-2018 i enlighet med de nationella målen för det brottsförebyggande arbetet.

När det gäller arbetet med informationssäkerhet antog kommunfullmäktige 2014-03-06 en Informationssäkerhetspolicy som här beskriver kommunens mål och inriktning för informationssäkerhetsarbetet. Policyn ska konkretiseras med riktlinjer och rutiner som ska ge verksamheten ett stöd kring informationssäkerhet i det dagliga arbetet inom kommunen.

Som en del i den nya polisorganisation, som trädde i kraft 2015, tecknades en överenskommelsen tillsammans med polisen. Den beskriver vilka områden som man ska prioritera i arbetet med kommunerna 2015-2017.

Riktlinjer och rutiner ska ses över varje år och vid behov revideras. Enhetsrelaterade behov av kompletteringar av riktlinjerna utarbetas av respektive enhet och fastställs av förvaltningschef eller enhetschef.

Denna plan träder i kraft 2016-01-01 gäller till och med 2018. Handlingsplanen ersätter Plan för hantering av extraordinära händelser fastställd av kommunfullmäktige 2011-02-17, Risk- och säkerhetspolicy fastställd av kommunfullmäktige 2012-09-13 och Grundsyn antagen av kommunfullmäktige 2007-09-13.

2 Mål och inriktning för trygghet och säkerhetsarbetet

Kommunen ska

- vara en säker och trygg kommun för invånarna och de som vistas i kommunen.
- säkerställa en väl fungerande verksamhet inom kommunen och i dess bolag, med så få störningar och egendomsförluster som möjligt.
- genom ett aktivt och effektivt säkerhetsarbete bidra till god ekonomi för kommunen och de kommunala bolagen.
- verka för att öppenheten i kommunens verksamheter förblir så stor som möjligt utan att säkerheten eftersätts.
- ha en god beredskap inför och förmåga att hantera en extraordinär eller allvarlig händelse.
- arbeta för färre oönskade händelser och minska konsekvenser av sådana händelser.
- genom omvärldsbevakning hålla sig uppdaterad inom området trygghet och säkerhet..

3 Ansvar och omfattning

Alla medarbetare i Tyresö kommuns förvaltningar och bolag ska aktivt arbeta för ökad trygghet och säkerhet.

Kommunfullmäktige beslutar om handlingsplan för trygghet och säkerhet.

Kommunstyrelsen är ytterst ansvarig för att trygghets- och säkerhetsarbetet bedrivs på ett effektivt sätt inom kommunen och svarar för att fastställa kommungemensamma riktlinjer.

Respektive nämnd/styrelse är ansvarig för att trygghets- och säkerhetsarbetet bedrivs enligt denna handlingsplan och är därmed ansvariga för säkerheten inom sitt verksamhetsområde.

Förvaltningschefen/VD ska organisera trygghets- och säkerhetsarbetet inom förvaltningen/bolaget samt ansvara för ledning och uppföljning.

Verksamhetsansvarig, på alla nivåer, är ansvariga för säkerheten inom sitt område och ska själva avsätta de resurser som krävs för att handlingsplan, riktlinjer och rutiner följs.

Handlingsplanen omfattar alla verksamheter som bedrivs av Tyresö kommun och dess bolag.

Handlingsplanen ska i lämpliga delar även gälla för alla tjänster och produkter som tillhandahålls av Tyresö kommuns verksamheter och bolag.

Varje verksamhet ska utifrån denna handlingsplan analysera tryggheten och säkerheten inom sitt område och utforma den i balans med medborgarnas krav på öppenhet och tillgång till kommunens verksamheter.

Södertörns brandförsvarsförbund och Nacka polisområde stödjer förebyggande i syfte att förbättra förmågan att hantera oönskade händelser.

4 Grundprinciper

4.1 Förebyggande

- Trygghet och säkerhetsarbetet omfattar alla verksamheter.
- Trygghet och säkerhetsarbetet ska bedrivas i överensstämmelse med lagar, föreskrifter, regler och instruktioner som fastställts av myndigheter eller som i övrigt avtalats mellan parterna på arbetsmarknaden.
- Trygghet och säkerhetsarbetet ska vara gränsöverskridande mellan kommunens olika delar och genomföras i samverkan med andra berörda organisationer.
- Personsäkerheten ska alltid prioriteras högst.
- Kommunen ska vara förberedd på att hantera kriser oavsett omfattning på alla nivåer i organisationen.
- Förebyggande insatser som ökar robustheten för samhället prioriteras.
- Risk- och sårbarhetsanalyser och riskinventeringar ska göras minst en gång per år på alla arbetsplatser i samband med verksamhetsplanering.
- Utarbetandet av riktlinjer och rutiner som är lagstadgade eller har störst betydelse för den samlade verksamheten ska prioriteras.
- Alla anställda ska få regelbunden utbildning och information om kommunens trygghets och säkerhetsarbete.
- Säkerheten ska beaktas vid all planering som berör allmänheten.
- Kommunen ska ha ett väl anpassat försäkringsskydd.

4.2 Verkställande

- Trygghet och säkerhetsarbetet ska ske systematiskt genom en ständig uppföljning och analys, en balanserad avvägning mellan risker och säkerhetsåtgärder.
- Upprätthållandet av samhällsviktig verksamhet och infrastruktur ska så långt som möjligt säkerställas.
- Krisledningsorganisationen ska snabbt kunna aktiveras.
- Övergripande beslut ska fattas och nödvändiga prioriteringar göras vid en extraordinär händelse.
- Krisledning och samordning ska ske med tillräcklig uthållighet.
- Utsatta kommuninvånare med flera ska kunna omhändertas.
- Anställda, kommuninvånare och media ska ges tillräcklig och korrekt information vid en krissituation.
- Skador och incidenter ska rapporteras enligt kommunens gemensamma skade- och incidentrapporteringsrutin.

- Effekterna av oönskade händelser ska i första hand förhindras och i andra hand begränsas.
- Anställda ska ha en trygg arbetssituation.
- Kommunen ska driva och delta i verksamheter som kan påverka attityder och beteenden som bidrar till ökad trygghet och säkerhet bland kommunens invånare.
- Servicenivån med hög kvalitet och säkerhet ska bibehållas.

5 Säkerhetsorganisation och samverkan

För samordning och som stöd till förvaltningar och bolag finns i kommunen en säkerhetsenhet med säkerhetschef och brottsförebyggare. Säkerhetsenheten ansvarar för utarbetande av förslag till övergripande dokument och riktlinjer, utveckling av modeller och metoder inom trygghets- och säkerhetsområdet och utgör stöd till verksamheterna.

I Tyresö kommun ska finnas en säkerhetsorganisation och riskhanteringsgrupp som samordnar trygghets- och säkerhetsarbetet inom kommunens verksamheter, bolag och mot kommuninvånare.

Varje förvaltningschef ska utse minst en säkerhetssamordnare som ansvarar för samordning av trygghets- och säkerhetsfrågorna på respektive förvaltning. Trygghets- och säkerhetsarbetet ska på förvaltningsnivå integreras i den befintliga organisationen och säkerhetssamordnare ska rapportera till förvaltningschef.

Säkerhetssamordnare ska initiera, samordna, stödja, följa upp, ge råd och tillhandahålla kunskap och kompetens till de kommunala verksamheterna inom området trygghet och säkerhet.

På varje arbetsplats/enhet ska det finnas minst ett säkerhetsombud för lokalt arbete med trygghet och säkerhetsfrågor.

För arbetet inom kommunens geografiska område finns en riskhanteringsgrupp där, förutom säkerhetsenheten och säkerhetssamordnare, representanter från olika myndigheter och verksamheter inom kommunen deltar. Gruppen förväntas utifrån sin kompetens bidra till effektivt trygghets- och säkerhetsarbete med hög kvalitet.

Gruppen ska tillsammans initiera, samordna och ge stöd för ett breddat arbete inom området. I detta ingår arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, förebyggande insatser, utveckla rutiner och arbetsmetoder, initiera utbildningar och föreläsningar. Här ingår även att lyfta gemensamma frågor före och under en extraordinär eller allvarlig händelse.

Delar av riskhanteringsgruppen bildar tillsammans med fler myndigheter ett krishanteringsråd.

POSOM (en organisation för psykosocialt omhändertagande) ska finnas etablerat med deltagare från kommunala förvaltningar, landstinget, Tyresö församling, polisen och brandförsvaret.

Samverkan Stockholmsregionen, där en rad aktörer tillsammans med Tyresö kommun deltar, har de senaste åren arbetat med att stärka samverkan och samordna regionens resurser för att förebygga och minimera oönskade effekter av kända eller plötsliga händelser, olyckor eller kriser. Med ett gemensamt förhållningssätt etableras en snabb och samordnad krisberedskap och informationshantering, användning av befintliga resurser effektiviseras och vi skapar ett proaktivt förhållningssätt. Detta gäller vid såväl förväntade stora händelser som vid plötsligt inträffade kriser.

Kommunen ska gemensamt med polisen och brandförsvaret ta fram handlingsplaner för att stärka arbetet inom området trygghet och säkerhet.

Riskhanteringsgruppen rapporterar om pågående arbete till kommunstyrelsen samt till förvaltnings- och bolagschefer.

Riskhanteringsgruppen leds av kommunens säkerhetschef.

6 Hantering av olika händelser

Samhällets krishanteringssystem bygger bl.a. på följande tre principer:

- Ansvarsprincipen som innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha motsvarande ansvar i en krissituation
- Likhetsprincipen som innebär att en verksamhets organisation och lokalisering så långt som möjligt ska överensstämma i fred och vid kris
- Närhetsprincipen som innebär att en kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga

Tyresö kommun ska i och med det svara för inriktning, prioritering och samordning av de åtgärder som vidtas före, under och efter en krissituation. Den normala verksamheten ska vara utgångspunkten för hantering av kriser. Det normala skyddet ska vara utgångspunkten för det extraordinära skyddet. Genom krisberedskap ska kommunen nå en godtagbar nivå för kommunens olika verksamheter oavsett krisens karaktär och omfattning.

6.1 Olika typer av oönskade händelser

Det är viktigt att ha en beredskap och övad förmåga att hantera händelser som ställer krav på flexibilitet, beslutsförmåga, uthållighet och samordning. Tyresö kommuns beredskap och krishanteringsförmåga bidrar både till att behålla kontrollen och att hindra händelser från att bli värre.

En oönskad händelse är en händelse som kan ha negativa konsekvenser för människor, miljö och egendom. Förvaltningschefer har ett särskilt ansvar att identifiera tillfällen och frågor som kräver koordinering och centralt stöd. För att skapa en tydlig struktur utgår Tyresö kommun ifrån tre nivåer som beskriver oönskade händelsers allvarlighetsgrad: störning, allvarlig händelse och extraordinär händelse.

6.1.1 Störning

En störning är en händelse som kan hanteras inom verksamhetens ordinarie organisation. En störning kan kräva centralt stöd, till exempel samordnad information eller samordning, om fler än en av kommunens förvaltningar berörs.

6.1.2 Särskild händelse

En särskild händelse är en händelse som kräver kommunövergripande samordning och/eller centrala bedömningar och prioriteringar av resurser.

6.1.3 Extraordinär händelse

En extraordinär händelse är en händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av kommunen.

Exempel på extraordinär händelse kan vara:

Avbrott i dricksvattenförsörjning - Avbrott i elförsörjning - Översvämningar - Stormar av större dignitet (Gudrun, Per) - Pandemi - Intensivt snöfall

Om krisledningsnämndens ordförande bedömer att en händelse är extraordinär kan denne besluta att aktivera kommunens Krisledningsnämnd.

Krisledningsnämnden har mandat att fatta beslut om att överta hela eller delar av verksamhetsområden i nämnderna i den omfattning som anses nödvändig med hänsyn till den extraordinära händelsens art och omfattning.

Kommunerna får ersättning av staten bland annat för att arbeta med:

Risk- och sårbarhetsanalyser

Planering

Övning/Utbildning

Geografiskt områdesansvar

Risk- och sårbarhetsanalys

Alla kommuner är skyldiga att sammanställa en risk- och sårbarhetsanalys, RSA, inom området krisberedskap. Syftet med arbetet är att minska sårbarheten i samhället och öka förmågan att hantera olika kriser. Sammanställning av Tyresö kommuns RSA baseras i huvudsak genom arbete i form av olika mötesforum, övningar och erfarenheter av inträffade händelser. Analyser sker både ur ett övergripande perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv. Risk- och sårbarhetsanalys inom kommunen har genomförts hösten 2015 och ligger till grund för del av denna handlingsplan. Årlig uppföljning görs i samband med nämndplanarbetet.

Enheterna ska årligen göra riskinventering inom områden arbetsmiljö, säkerhet och miljö. För att få en större delaktighet kommer man på enheterna även att få göra egna risk- och sårbarhetsanalyser inom området krisberedskap.

Organisation vid en kris eller allvarlig händelse

En Krisledningsnämnd utses för varje mandatperiod av kommunfullmäktige. Krisledningsgrupp med stödfunktioner organiseras enligt kommundirektörens bestämmande.

Kommunens krisledning grupperas, efter larm, vid behov på plan 1 i kommunhuset. Förvaltningsvisa krisledningsgrupper organiseras och grupperas enligt respektive förvaltningschefs bestämmande.

På ledningsplatsen i kommunhuset, plan 1, finns möjlighet till analoga telefoner vid sidan om kommunens växel samt faxutrustning.

Reservsamband i form av förbindelser till viktigare kommunala anläggningar är förberett att användas vid ett omfattande och långvarigt elavbrott. Viss personal ur Frivillig Resursgrupp avses för denna uppgift. Rakel- ett nationellt system för samverkan - har införskaffats till krisledningsgrupp.

Kommundirektören fastställer Riktlinjer för hantering av allvarlig eller extraordinär händelse och innehåller bestämmelser för kommunledningens organisation och verksamhet när kommunen måste övergå till anpassad organisation på grund av en allvarlig eller extraordinär händelse i fredstid.

Utbildning och övning

Av LEH framgår att kommuner och landsting ansvarar för att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning som behövs för att kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser. Genom utbildning och övning stärks förmågan att leda och i samverkan med andra aktörer lindra konsekvenserna av inträffade oönskade händelser.

Inom övriga områden är kunskap och övning inför en ansträngande situation nödvändigt för att effekten ska kunna minska och hantering ska underlättas.

Kommunen har följande plan för detta under mandatperioden:

- Övning och utbildning av krisledningsnämnd och krisledningsgrupp med stödfunktioner genomförs årligen genom kommundirektörens försorg.
- Övning och utbildning av förvaltningarnas egna krisledningsgrupper genomförs minst vartannat år genom respektive förvaltningschefs försorg.
- Övning och utbildning av omhändertagande i kollektiva värmestugor genomförs vartannat år av genom kommundirektörens försorg.
- Utbildning av nyckelpersoner i krisorganisationen genomförs årligen genom respektive förvaltningschefs försorg i samarbete med säkerhetsenheten.
- Utveckling och kunskapshöjande forum för arbetet med tillgängliga resurser och personal genomförs två gånger per år.
- Frivilliga resursgruppen övas och utbildas årligen för dess uppdrag.
- Respektive verksamhet ska utifrån årlig riksanalys planera för kompetensutveckling en gång per år inom sitt ansvarsområde.

Utbildningsmål

- Svårigheter som kan uppstå under en kris uppmärksammas.
- Styrkor och svagheter i ledarskap, kommunikation och samarbete klarläggs.
- Ansvar- och rollfördelning inom förvaltningar och mellan förvaltningar samt vid ökad samverkan med central krisledning förtydligas.
- Personer ingående i krisledningsorganisation har god kännedom om krishanteringssystemet, kommunens styr- och stöddokument, sin egen uppgift.
- Krisledningsgrupper är tränade att självständigt eller i samverkan hantera kriser.
- Öka beredskapen att agera säkert om hotfulla situationer uppstår.

Rapportering till länsstyrelsen

Under förberedelseskedet

Länsstyrelsen ska genom kommundirektörens försorg hållas underrättad om de förberedelser för att hantera extraordinära händelser som gjorts.

Under en extraordinär händelse

Under en extraordinär händelse ska krisledningsgruppen lämna lägesbeskrivningar till länsstyrelsen samt hålla denna underrättad om övriga förhållanden som har betydelse för hantering av händelsen.

Kollektivt omhändertagande

Plan för kollektivt omhändertagande av kommuninvånare i förberedda värmestugor har utarbetats. Barn – och utbildningsförvaltningen organiserar, efter beslut av krisledningen, en omhändertagandedledning i vilken representanter för utvecklingsförvaltningen och tekniska funktioner ingår. Ledningen organiserar, förbereder och upprättar värmestugor.

Personal

Anställd personal planeras och kan omfördelas vid behov till andra arbetsuppgifter under extraordinära eller allvarliga händelser enligt kommundirektörens/respektive förvaltningschefs bestämmande. Frivilligpersonal utnyttjas för förstärkning av krisorganisationen enligt överenskommelse mellan kommunen och berörda frivilligorganisationer.

7 Information

Information, extern samt intern, är en viktig del i trygghet och säkerhetsarbetet. Kommunens olika informationskanaler ska användas för att initiera och understödja informationsinsatser i syfte att förbättra medvetandet.

Kommunens kommunikationspolicy och Riktlinjer för information vid kris anger riktlinjer och ansvarsfördelningen för kommunikation i trygghets- och säkerhetsarbetet.

Riskhanteringsgruppen ska verka, planera samt delvis genomföra informationsinsatser i syfte att öka kompetensen inom trygghets- och säkerhetsområdet.

8 Prioriterade uppgifter 2016 – 2018

Extraordinära eller allvarliga händelser kan nästan aldrig förebyggas. Det gäller därför i stället att försöka motverka händelsens fortsatta förlopp och lindra effekten av konsekvenserna, d.v.s. göra sårbarheten så liten som möjligt.

Det handlar främst om att

1. höja/bibehålla kompetensen
2. förbättra organisationen och
3. underhålla/förbättra det tekniska skyddet

Ekonomiska medel måste i och med det reserveras, främst vad gäller underhåll av tekniskt skydd.

Kommunen höjer/bibehåller kompetensen främst genom

- information till anställda och allmänheten om samhällets sårbarhet, varning (VMA), hemberedskap och kommunens krisberedskap delges via hemsida och kampanjdagar.
- kontinuerlig utbildning/övning av förtroendevalda, anställda och frivilliga.
- tydliga rutiner för larmning och uppdaterade larmlistor.
- att Rakel för kommunens krisledning övas.
- uppdaterade planer för de verksamheter som är personalkrävande såsom extrapersonal, ändrade arbetstider och schemaläggning.
- säkerställd kommunikation/samband inom/till de verksamheter som är av väsentlig betydelse för att uppdraget ska kunna fullföljas även om normala kommunikationsvägar är ur funktion.
- uppdaterade och reviderade krisplaner.
- säkerställd information till kommuninnevånarna genom avtal med reservkraftsförsörjd Närradioförening.
- rätt sammansatt grupp personer i POSOM.
- återkommande resursinventeringar för samordning
- kontinuerlig omvärldsbevakning

Kommunen förbättrar sin organisation främst genom

- att kunna informera allmänheten via en kriswebbsida med råd och information.
- rekrytera fler medlemmar till Frivilliga resursgruppen - FRG.
- att färdigställa ett digitalt program för att verksamheterna på ett enhetligt sätt ska göra sina risk- och sårbarhetsanalyser vilket ger egna kontinuitetsplaner och verksamhetsanpassade krisplaner.

Kommunen förbättrar det tekniska skyddet främst genom

- att fortsätta installera reservkraft för viktiga samhällsfunktioner.
- säkerställd service/underhåll och bränsle för reservkraft.
- installation av reservvattentankar i kommunens största äldreboende.
- säkerställd drivmedelsförsörjning till samhällsviktig verksamhet vid elavbrott.
- identifiera samhällsviktig data/telefoni och säkerställa dess drift

9 Uppföljning

En uppföljning av trygghet och säkerhetsarbetet ska genomföras varje år inom respektive enhet/förvaltning/bolag.

Resultatet av denna uppföljning ska rapporteras till respektive nämnd/styrelse samt till kommunstyrelsen enligt rutin.

Uppföljning av kommunens risk-och sårbarhetsanalys enligt Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH (SFS 2006:544) ska rapporteras till länsstyrelsen en gång per år.